

Standaard tweetalig onderwijs Engels havo/vwo

De **standaard tweetalig** onderwijs bewaakt de kwaliteit van het tweetalig onderwijs in Nederland en wordt onderschreven door alle scholen die lid zijn van het landelijk netwerk voor tweetalig onderwijs. De standaard definieert de basiseisen voor alle scholen die tweetalig onderwijs havo en/of vwo¹ aanbieden.

Bij deze standaard horen drie appendices:

1. Competentieprofiel van de tto-docent
2. Internationaliseringseisen binnen de Kerndoelen
3. B2 als tussenstation

Scholen die aan deze standaard voldoen worden door Nuffic erkend als:

- tto-junior school, indien alleen aan de eisen m.b.t. de onderbouw wordt voldaan
- tto-school, indien aan alle eisen wordt voldaan

Deze standaard is door het landelijke netwerk tweetalig onderwijs vastgesteld op 29 september 2010.

A Opbrengsten en resultaten

A1	Taalvaardigheid Engels
	<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen bereiken aan het einde van de derde klas² een niveau van taalbeheersing dat overeenkomst met niveau B2 (vwo) / B1 (havo) van het Europees Referentiekader voor de Talen voor alle deelvaardigheden (spreekvaardigheid, gespreksvaardigheid, schrijfvaardigheid, leesvaardigheid en luistervaardigheid). • T-vwo leerlingen behalen aan het einde van klas 6 het volgende certificaat uit het International Baccalaureate Diploma Programme: <i>Language and Literature Higher Level of Standard Level</i>. • T-havo leerlingen behalen aan het einde van klas 5 één van de volgende certificaten uit het International Baccalaureate Diploma Programme: <i>English B Higher Level of Language and Literature Standard Level</i>³.
A2	Taalvaardigheid Nederlands
	<ul style="list-style-type: none"> • De resultaten voor het vak Nederlands mogen niet in negatieve zin afwijken van het gemiddelde landelijke eindexamenresultaat.

¹ De eisen voor t-vwo en t-havo zijn dezelfde, tenzij anders is aangegeven.

² Zie Appendix 3

³ De voorwaarden voor deelname aan de IB-certificaten zijn vermeld in het document 'Cooperation Agreement between the International Baccalaureate and Nuffic.'

A3	Niveau vakkennis
	<ul style="list-style-type: none"> • Het eindniveau van de vakken mag niet in negatieve zin afwijken van de gemiddelde landelijke eindexamenresultaten.
A4	Europese en internationale oriëntatie
	<p>Onderbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aan de het eind van de derde klas voldoet de leerling aantoonbaar aan de internationaliseringseisen binnen de kerndoelen⁴, ten minste binnen de vakken geschiedenis, aardrijkskunde en economie, zodat zij/hij er met inzicht over kan praten en schrijven. • Tto-leerlingen hebben aan het eind van het derde jaar : <ol style="list-style-type: none"> 1 EIO-kennis opgedaan binnen de vakken 2 Deelgenomen aan internationaliseringsprojecten 3 Deelgenomen aan minstens één internationaal samenwerkingsproject <p>Bovenbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling geeft aan einde van het tto-traject, d.w.z. aan het einde van de Tweede Fase, via een essay, presentatie, werkstuk en/of gesprek in het Engels blijk kennis te hebben van een thema dat betrekking heeft op Europese dan wel internationale ontwikkelingen. • Tto-leerlingen hebben aan het einde van de Tweede Fase <ol style="list-style-type: none"> 1 EIO-kennis opgedaan binnen de vakken 2 Deelgenomen aan internationaliseringsprojecten 3 Deelgenomen aan minstens één internationaal samenwerkingsproject
A5	Kenmerken instroom, uitstroom en doorstroom
	<ul style="list-style-type: none"> • Bij de evaluatie van de uitstroom worden kenmerken van in- en doorstroom meegenomen

⁴ Zie Appendix 2

B Onderwijsleerproces

B1	Kwantitatief aanbod
<ul style="list-style-type: none"> • Minstens vijftig procent van de lessen in de onderbouw wordt in het Engels aangeboden. Van het totaal van 4.800 (vwo) en 3.200 (havo) studielasturen in de bovenbouw dienen 1.150 (vwo) en 850 (havo) studielasturen Engelstalig te zijn. • De contacttijd die in het Engels wordt aangeboden is afgestemd op de Engelstalige studielasturen. • De positie van het Nederlands is gelijkwaardig aan die van het Engels. • Ten minste één vak uit elk van de volgende clusters wordt in het Engels aangeboden: <ul style="list-style-type: none"> • Exacte vakken • Maatschappijvakken • Creatieve en bewegingsvakken 	
B2	Kwalitatief aanbod
<ul style="list-style-type: none"> • Uit twee van de drie clusters, genoemd onder B1, wordt ten minste één vak door een moedertaalspreker gegeven, d.w.z. dat er ten minste twee vakken door moedertaalsprekers Engels worden gegeven. • Met name de docent Engels speelt een rol in het onderwijs van de vormkenmerken van de taal. • De overige docenten bezitten een taalvaardigheid ten minste op niveau B2 van het Europees Referentiekader voor alle deeltaalvaardigheden. • Voor de overige talen geldt doeltaal = voertaal • De docenten voldoen overwegend aan het <i>Competentieprofiel van de tto-docent</i>⁵ • Er wordt gebruik gemaakt van authentiek Engelstalig materiaal. 	
B3	Europese en Internationale Oriëntatie
<ul style="list-style-type: none"> • Het onderwijsprogramma kenmerkt zich door grote aandacht voor internationalisering. • In het beleidsplan voor de tto-afdeling maakt de school duidelijk welke plaats de Europese en internationale oriëntatie heeft. • De school gebruikt het Common Framework for Europe Competence bij de vormgeving van het EIO programma. 	

⁵ Zie Appendix 1

- In het curriculum komt de internationale oriëntatie tot uiting in speciale programma's en projecten.
- De leerling neemt tijdens het tfo actief deel aan diverse internationaliseringactiviteiten (die invulling geven aan de door de school geformuleerde internationaliseringsdoelstellingen) zoals uitwisselingen, internationale stages of studiebezoeken, dan wel andere samenwerkingsprojecten.
- De internationale activiteiten van de leerlingen worden gedocumenteerd, bijvoorbeeld in de vorm van een portfolio.
- Er is een gevarieerd programma met bijvoorbeeld Engelstalige excursies, theaterbezoek, deelname aan Model United Nations, Junior Speaking Contest, European Youth Parliament, et cetera.

C Kwaliteitszorg

C1	Visie
	<ul style="list-style-type: none"> • De schoolleiding heeft een gedocumenteerde visie op tweetalig onderwijs, waarin de relatie tussen tfo en internationalisering is verwerkt. • De school levert een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van tfo in Nederland. • De school onderschrijft deze standaard, neemt deel aan het kwaliteitstraject en is lid van het landelijk netwerk tfo, dat wordt gecoördineerd door Nuffic.
C2	Kwaliteitstraject tweetalig onderwijs
	<p>Het kwaliteitstraject omvat de volgende bezoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het tweede jaar waarin tfo wordt gegeven een voortgangsbezoek, leidend tot een collegiaal advies met betrekking tot de voortgang van de tfo-afdeling ten opzichte van de indicatoren in het Toetsingskader tfo. • In het vierde jaar een visitatie, met als doel certificering als tfo-junior school. • Indien een school het tfo-schoolcertificaat nastreeft, in het zevende (vwo) of zesde jaar (havo). • In het zevende jaar een visitatie, met als doel certificering als tfo-school. Indien een school zowel een t-havo als t-vwo afdeling heeft, vindt visitatie plaats in het zevende jaar waarin tfo wordt gegeven. • Vervolgens vindt in periodiek een collegiale hervisitatie plaats, met als doel herijking van het tfo-programma aan de standaard. <p>Het kwaliteitstraject omvat de volgende kerndocumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De standaard tweetalig onderwijs met appendices 1 t/m 3 • Het toetsingskader tweetalig onderwijs, getiteld 'Visitatie tweetalig onderwijs, een toelichting voor de school'

- Het tfo-visitatie rapportageformulier (voorheen: de gespreksleidraad visitatoren)
- Het visitatierapport

Voorts vult elke school voorafgaand aan een visitatie het **vragenformulier** in, en geeft het document '**Visitatie tfo: overzicht van een visitatiedag en actiepunten voor de school**'richtlijnen voor de uitvoering van een visitatie.

D Randvoorwaarden

D1	Personeel
<ul style="list-style-type: none"> • Het personeel wordt gefaciliteerd om het tfo voor te bereiden en uit te voeren. Dit komt onder meer naar voren uit de beschikbaarheid van middelen voor: <ul style="list-style-type: none"> • De coördinatie van het tfo • Nascholing en deskundigheidsbevordering gericht op de kwaliteitseisen die tfo in brede zin stelt. • Het team is mede verantwoordelijk voor een samenhangend curriculum. • De schoolleiding stimuleert teamwork, waaronder vakoverstijgende samenwerking en interactie tussen de docenten bijvoorbeeld door het vormen van kleine teams waarin ook de docenten Engels participeren. 	
D2	Materiaal
<ul style="list-style-type: none"> • Er is voldoende inzet van Engelstalige (onderwijs)middelen en materiaal, zowel in de lokalen als in de mediatheek. • Er wordt gebruik gemaakt van materiaal dat specifiek voor tfo is vertaald en/of ontwikkeld. • Zowel voor de internationale oriëntatie als ook de taalvaardigheid is het van belang dat er gebruik wordt gemaakt van authentiek materiaal. De keuze van materiaal reflecteert de internationale oriëntatie van de tfo-leerling. 	